NN 43/2020 (8.4.2020.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-IIIBi-5054/2013 od 4. veljače 2020.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

902

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Josip Leko, Davorin Mlakar, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Ivica Hudurović iz Zagreba, koji se u vrijeme podnošenja ustavne tužbe nalazio na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici u Lepoglavi, sada u Zatvoru u Gospiću, na sjednici održanoj 4. veljače 2020. donio je

ODLUKU

I. Utvrđuje se da su podnositelju ustavne tužbe Ivici Huduroviću iz Zagreba, od 24. srpnja 2013. do 6. rujna 2013., od 7. studenoga 2013. do 28. studenoga 2013., te od 23. srpnja 2015. do 25. kolovoza 2015. bila povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 23. stavkom 1. i 25. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), te člankom 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.).

II. U odnosu na ostala razdoblja u vezi sa smještajem podnositelja u Kaznionici u Lepoglavi, te ostale prigovore vezane uz pravo na zdravstvenu skrb, pravo na stručnu pravnu pomoć i pravo na rad, ustavna tužba se odbija.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ivica Hudurović iz Zagreba (u daljnjem tekstu: podnositelj), rođen 26. kolovoza 1957. koji se u vrijeme pokretanja postupka pred Ustavnim sudom nalazio na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici u Lepoglavi (u daljnjem tekstu: Kaznionica), sada u Zatvoru u Gospiću, podnio je ustavnu tužbu u povodu rješenja sudskog vijeća Županijskog suda u Varaždinu broj: Ik I-97/13-11 (8 Kž I-175/13-3) od 24. srpnja 2013., kojim je potvrđeno rješenje sutkinje izvršenja Županijskog suda u Varaždinu broj: Ik I-97/13-7 od 3. lipnja 2013. u pravnoj stvari zbog uvjeta u zatvoru.

2. Navedenim prvostupanjskim rješenjem sutkinja izvršenja utvrdila je da je Kaznionica, protivno članku 74. stavku 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora (»Narodne novine« broj 128/99., 55/00., 59/00. – ispravak, 129/00., 59/01., 67/01. – ispravak, 11/02. – ispravak, 190/03. – pročišćeni tekst, 76/07., 27/08., 83/09., 18/11., 48/11. – odluka USRH broj: U-I-3843/2007, 125/11. – članak 381. Kaznenog zakona, 56/13. i 150/13.; u daljnjem tekstu: ZIKZ), nezakonito prikratila podnositelja u pravu na odgovarajući smještaj u spavaonici propisane površine i volumena.

Kaznionici je naloženo otklanjanje nezakonitog prikraćivanja bez određivanja roka.

3. Iz sadržaja ustavne tužbe i dostavljene dokumentacije, kao i službenom provjerom kod Kaznionice, Ustavni sud utvrdio je da se podnositelj u vrijeme podnošenja ustavne tužbe nalazio na izdržavanju kazne zatvora u Kaznionici. Podnositelj je 21. ožujka 2018. premješten u Zatvor u Gospiću.

4. Podnositelj smatra da su mu zbog uvjeta u zatvoru povrijeđena ustavna prava i odredbe članaka 3., 14. stavka 2., 15. stavka 1., 25. stavka 1., 29. stavka 1., 35., 46. i 59. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

5. Za potrebe ustavnosudskog postupka zatražena su očitovanja Ministarstva pravosuđa, Uprave za zatvorski sustav Kaznionice i Županijskog suda u Varaždinu, te su pribavljeni ažurirani podaci vezani uz smještaj podnositelja u Kaznionici.

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

6. Podnositelj je osuđen na kaznu zatvora od 9 (devet) godina i 11 (jedanaest) mjeseci, te je kaznu izdržavao u Kaznionici od 14. veljače 2012. do 21. ožujka 2018., kada je premješten u Zatvor u Gospiću.

Na temelju članka 17. stavka 2. ZIKZ-a podnositelj je 8. veljače 2013. podnio zahtjev za sudsku zaštitu Županijskom sudu u Varaždinu prigovarajući da spavaonica u kojoj se nalazi ne zadovoljava zakonske standarde (površine i zapremnine). Nadalje je naveo da mu je uskraćeno pravo na adekvatnu zdravstvenu skrb u pogledu njegovih problema s vidom koje povezuje s neadekvatnim osvjetljenjem u prostoriji u kojoj boravi. Također je istaknuo da je zbog neodgovarajuće zdravstvene skrbi obolio u predjelu kralježnice.

Istog je dana (8. veljače 2013.) podnositelj podnio još jedan zahtjev u kojem je naveo da je kao pripadnik Roma kao i svi drugi Romi diskriminiran u odnosu na ostale zatvorenike uskratom prava na rad te prava na stručnu pravnu pomoć.

7. U povodu njegovih zahtjeva za sudskom zaštitu sutkinja izvršenja Županijskog suda u Varaždinu donijela je rješenje broj: Ik I-97/13-7 od 3. lipnja 2013., kojim je utvrđeno da je Kaznionica u Lepoglavi od 5. srpnja 2012. pa nadalje, protivno članku 74. stavku 3. ZIKZ-a nezakonito prikratila podnositelja u pravu na odgovarajući smještaj u spavaonici propisane površine i volumena, uz nalog otklanjanja nezakonitog prikraćivanja.

7.1. Mjerodavni dio prvostupanjskog rješenja u odnosu na neadekvatni smještaj (2,78 m^2 površine i 8,05 m^3 volumena po zatvoreniku) podnositelja u vrijeme podnošenja zahtjeva za sudskom zaštitom glasi:

»Vezano uz smještaj zatvorenika Hudurovića, isti je od 5. srpnja 2012. godine, pa nadalje smješten na Odjelu 2 B, u sobi broj 13, u kojoj su ukupno dva zatvorenika, time da je površina sobe 5,55 m^2 i 16,09 m^3. Soba u kojoj je smješten osvijetljena je dnevnim svjetlom, koje ulazi kroz prozorske otvore, a koji ujedno služe za prozračivanje prostorije i opremljena je umjetnom rasvjetom standardne jačine.

(...)

U pravu je zatvorenik kad tvrdi da su smještajni uvjeti, vezani uz površinu i zapremninu spavaonice u kojoj boravi protivni odredbi čl. 74. st. 3. ZIKZ.

Naime, prema odredbi čl. 74. st. 3. ZIKZ prostorije u kojima borave zatvorenici moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane te za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m^2 i 10 m^3 prostora.

Budući je u vrijeme podnošenja Zahtjeva u nakon toga, zatvorenik bio smješten u spavaonici manje površine i zapremnine, očito je njegov Zahtjev osnovan u djelu vezanom uz prostorne uvjete te je naloženo Zatvoru u Varaždinu da postupi u skladu s odredbom čl. 74. st. 3. ZIKZ.«

7.2 Ostali prigovori u odnosu na povredu prava na stručnu pravnu pomoć, prava na zdravstvenu skrb, te prava na rad ocijenjeni su neosnovanim.

Mjerodavni dio obrazloženja prvostupanjskog rješenja u odnosu na pružanje stručne pravne pomoći glasi:

»Iz očitovanja Kaznionice u Lepoglavi proizlazi da se pravna pomoć zatvorenicima Kaznionice pruža temeljem njihovih pisanih zamolbi bez obzira na nacionalnu, vjersku, etničku ili drugu pripadnost. Pravna pomoć ostvaruje se u granicama raspoloživog vremena pravnika pri čemu nema diskriminacije zatvorenika romske nacionalnosti te su navodi zatvorenika u tom smjeru neutemeljeni i zlonamjerni te ne počivaju na konkretnim činjenicama i dokazima, već su rezultat paušalne i osobne procjene zatvorenika.

Redoslijed pružanja pravne pomoći zatvorenicima isključivo je određen vremenom podnošenja zamolbe, a izuzetci su mogući samo zbog hitnih i rokom vezanih zahtjeva zatvorenika. Zatvorenik Hudurović nije uskraćen za svoje pravo pružanja pravne pomoći te je na razgovoru kod pravnika bio 10. kolovoza 2012. godine, 21. studenog 2012. godine, 21. ožujka 2013. godine, a dana 15. siječnja 2013. godine uredno je pozvan, ali se nije odazvao.

Prilikom pružanja mu pravne pomoći zatvorenik nije imao primjedbi, niti je bio nezadovoljan pruženom pravnom pomoći, već je uvijek pohvalno govorio o savjetima. Unatoč tome, zatvorenik se pismeno pritužavao Upravi Kaznionice tražeći nešto što nije spominjao u razgovoru s pravnikom. Navode kako nije točno da bi u razgovoru s pravnikom istome bilo spomenuto diskrecijsko pravo pravnika da sam odlučuje o pružanju stručne pravne pomoći, već je zatvoreniku određeno rečeno da se ista pruža u svim segmentima, pri čemu je i posebno upoznat sa načinom pružanja besplatne pravne pomoći izvan odredaba ZIKZ.

Osim toga, Kaznionica ističe da zatvorenik Hudurović ima odobren kontakt sa šest različitih odvjetnika, što upućuje na činjenicu da pravu pomoć ostvaruje ne samo putem Kaznionice, nego i putem odvjetničkih usluga te navodi kako se zatvorenik Hudurović postavlja kao zaštitnik prava romske populacije zatvorenika, na što nema pravo, već pravo na određenu pritužbu, ili zahtjev za sudsku zaštitu, ima svaki zatvoreniku osobno.«

7.3. Mjerodavni dio prvostupanjskog rješenja u odnosu na prigovor podnositelja o navodnoj povredi prava na rad glasi:

»Nadalje, Kaznionica navodi da se zatvorenicima omogućuje rad u skladu sa njihovim zdravstvenim sposobnostima, stečenim znanjima i mogućnostima Kaznionice. Stoga da se na temelju liječničkog mišljenja i pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, zatvorenika koji je pristao na rad, raspoređuje na rad kroz uobičajeno radno vrijeme. Zatvorenik Hudurović u dosadašnjem izdržavanju kazne nije pokazao interes da se radno angažira.«

7.4. U odnosu na prigovor podnositelja u vezi s njegovim zdravstvenim stanjem u obrazloženju prvostupanjskog rješenja navodi se:

»Nadalje, što se tiče nošenja dioptrijskih naočala, troškove izrade u iznosu od 252,00 kuna snosila je Kaznionica. S obzirom na godine života zatvorenika Hudurovića, oslabljen mu je vid te su mu za čitanje potrebne dioptrijske naočale, pa uzrok tome nije premalo svjetla u sobi.

Budući se zatvorenik po dolasku na izdržavanje kazne u Kaznionicu u Lepoglavi 14. veljače 2012. godine žalio na bolove u kralježnici, u travnju 2012. godine odobrena mu je fizikalna terapija. Uzrok bolova nije metalni krevet dimenzije 190,5 x 80,5 cm. Naime, na istome su poprječno zavarene metalne šipke promjera 2 cm, a razmak između šipki je 25 cm. Na takvo postolje stavljena je šperploča

na koju je postavljen madrac standardne kvalitete. Ukoliko je madrac zbog dužeg korištenja oštećen, zatvorenik isto može prijaviti službeniku pravosudne policije te će se isti, ukoliko ne odgovara standardima, zamijeniti novim.

(...)

Što se tiče nošenja dioptrijskih naočala, opće je poznata činjenica da osobe dobi zatvorenika Hudurovića, koriste iste zbog oslabljenog vida. Budući da je prostorija u kojoj je zatvorenik smješten osvijetljena dnevnim svjetlom i standardnim umjetnim svjetlom, to uzrok oslabljenog vida zatvorenika Hudurovića nije u pomanjkanju svjetla u prostoriji u kojoj boravi.

Jednako tako, u određenoj dobi svakog čovjeka dolazi do reumatskih tegoba, kao što su bolovi u kralježnici i dr., čemu uzrok ne mora biti u ležaju, već u godinama života, nasljednim osobinama i drugom. Osim toga ukazuje se zatvoreniku da na takvim ili sličnim ležajevima spavaju i ostali zatvorenici Kaznionice koji nemaju problema s kralježnicom.«

8. Protiv prvostupanjskog rješenja žalbe su podnijeli Kaznionica i podnositelj, koje su rješenjem sudskog vijeća Županijskog suda u Varaždinu broj: Ik I-97/13-11 (8 Kž I-175/13-3) od 24. srpnja 2013. odbijene kao neosnovane.

8.1. U odnosu na prigovor podnositelja o (ne)pružanju pravne pomoći, sudsko vijeće Županijskog suda u Varaždinu polazilo je od utvrđenja sutkinje izvršenja da podnositelj nije uskraćen u pravu na pružanje pravne pomoći jer je u više navrata razgovarao s pravnikom Kaznionice.

Mjerodavni dio obrazloženja drugostupanjskog rješenja u odnosu na pružanje pravne pomoći glasi:

»Što se tiče konkretnih žalbenih tvrdnji, suprotno žalitelju, pravilan je zaključak suca izvršenja da iz podataka koje je dostavila kaznionica u Lepoglavi proizlazi da zatvorenik nije bio osujećen u svom pravu na pravnu pomoć. Naime iz podataka Kaznionice u Lepoglavi proizlazi da je zatvorenik bio na razgovoru kod pravnika kaznionice dana 10. kolovoza 2012., 21. studenog 2012. godine, te 21. ožujka 2013. godine, dok je dana 15. siječnja 2013. godine bio uredno pozvan ali se nije odazvao. Navedene činjenice zatvorenik u svojoj žalbi ne osporava, međutim, iznosi navode na temelju kojih se može zaključiti da nije zadovoljan sa sadržajem pravne pomoći koju mu je pravnik kaznionice tih zgoda dao, što međutim po stavu ovog vijeća ne predstavlja uporište za zaključak da zatvoreniku nije pružena pravna pomoć.

Pored toga sudac izvršenja pravilno primjećuje i ističe podatak da je zatvoreniku od strane Kaznionice u Lepoglavi odobren telefonski kontakt sa više odvjetnika. Zatvorenik u žalbi doduše tvrdi da je kontaktirao samo sa odvjetnicom Lovorkom Kušan iz Ivanić Grada, međutim, ovdje nije odlučno da li je zatvorenik kontaktirao sa svim odvjetnicima s kojim su mu odobrenim razgovori, već je bitno da li mu je takva mogućnost od strane kaznionice dana.«

8.2. Nadalje, prigovor podnositelja o (ne)adekvatnoj zdravstvenoj skrbi, sudsko vijeće također je ocijenilo neosnovanim jer je utvrdilo da je podnositelju u odnosu na njegov vid i probleme s kralježnicom pružena adekvatna zdravstvena skrb.

Mjerodavni dio obrazloženja drugostupanjskog rješenja u odnosu na zdravstvenu skrb glasi:

»Nadalje, vezano za tvrdnje zatvorenika da mu u kaznionici nije osigurano adekvatno liječenje, sudac izvršenja prije svega pravilno primjećuje da su zatvoreniku od strane kaznionice, i to na njezin trošak, osigurane dioptrijske naočale (što zatvorenik ne osporava), dok je vezano za tvrdnju zatvorenika da je oslabljenje njegovog vida posljedica neadekvatne osvijetljenosti prostorija u kojima boravi, sudac izvršenja pravilno postupio kada je poklonio vjeru izvješćima Kaznionice u Lepoglavi, iz kojih proizlazi da su prostorije u kojima je zatvorenik smješten osvijetljene dnevnim svjetlom i standardnim uvjetnim svjetlom, slijedom čega se slabljenje zatvorenikovog vida (pri čemu sudac izvršenja ima u vidu njegove godine života) ne može pripisati neadekvatnoj osvijetljenosti prostorija, a kako to pogrešno smatra zatvorenik.

Isto tako nije u pravu zatvorenik kada u žalbi smatra pogrešnim zaključak suca izvršenja glede adekvatnosti zdravstvene zaštite koja mu je u kaznionici pružena vezane za njegove zdravstvene probleme s vratnom kralježnicom. Tako iz izvješća kaznionice proizlazi da je zatvoreniku zbog bolova u kralježnici tijekom 2012. godine bila odobrena fizikalna terapija (10 terapija) po preporuci fizijatra iz Zatvorske bolnice, a koje činjenice zatvorenik u žalbi ne osporava.«

8.3. Konačno, sudsko vijeće je drugostupanjskim rješenjem i prigovor podnositelja o pravu na rad ocijenilo neosnovanim, navodeći sljedeće:

»Što se tiče tvrdnje zatvorenika da po diskrecionoj odluci Uprave kaznionice ne može raditi određene, kako ih on označava, 'elitne poslove', ovo vijeće primjećuje da iz izvješća kaznionice proizlazi da se sukladno čl. 80. ZIKZ-a svim zatvorenicima omogućava rad u skladu s njihovim zdravstvenim okolnostima, stečenim znanjima i mogućnostima kaznionice, a što se utvrđuje na temelju liječničkog mišljenja i pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora. Takva mogućnost je prema izvješću Kaznionice u Lepoglavi pružena i zatvoreniku koji međutim u dosadašnjem tijeku izdržavanja kazne nije pokazao interes da ga se radno angažira.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

9. Podnositelj u ustavnoj tužbi ističe da, iako mu je osporenim rješenjem usvojen zahtjev za sudsku zaštitu u odnosu na uvjete u zatvoru, sud je propustio odrediti rok za otklanjanje nezakonitog prikraćivanja.

Nadalje, podnositelj smatra pogrešnim utvrđenja u osporenim rješenjima da je »konzumirao stručnu pravnu pomoć po pravniku kaznionice«, te navodi:

»Utuženi akt – neutemeljeno – paušalno navodi da sam navodno ostvario pravnu pomoć? U odobrenim kontaktima sa više odvjetnika. Odobreni telefonski kontakti sa više odvjetnika – nikada mi nisu dali pravnu pomoć – jer nisam imao novčana sredstva – da ista platim – stoga mi je pravna pomoć pravnika kaznionice – zajamčena zakonom bila i jeste potrebna, ali istu nikada nisam konzumirao, što je protivno-ustavnom pravu ...«

Daljnji prigovori podnositelja usmjereni su na navodno nepružanje adekvatne zdravstvene skrbi u odnosu na vid i kralježnicu, odnosno da je do pogoršanja njegovog zdravstvenog stanja došlo zbog »ignoriranja« njegovog zakonskog prava na pravovaljanu i učinkovitu zdravstvenu zaštitu.

Ističe da je diskriminiran u odnosu na druge zatvorenike, te u tom smislu u ustavnoj tužbi ističe:

»Utuženi akt svojom odlukom ... DISKRIMINIRA me naspram drugih zatvorenika u kaznionici u Lepoglavi – na iste okolnosti- zdravstvena zaštita – koji su bez poteškoća – pravovremeno – pravovaljano i učinkovito konzumirali i konzumiraju zatvorenici na puno manje obime bolova i oštećenja kralježnice – ali isti nisu Cigani kao ja.«

U odnosu na navedeni prigovor, podnositelj svoje tvrdnje potkrjepljuje navođenjem konkretnih primjera.

Daljnji prigovor koji se odnosi na postojanje diskriminacije zbog njegovog podrijetla usmjeren je na povredu prava na rad na »elitnim« radnim mjestima, taksativno navedenima u ustavnoj tužbi, na kojima rade drugi zatvorenici.

Slijedom navedenog, podnositelj smatra da su mu osporenim rješenjima povrijeđena ustavna prava i odredbe članaka 3., 14. stavka 2., 15. stavka 1., 25. stavka 1., 29. stavka 1., 35., 46. i 59. Ustava.

IV. OČITOVANJE KAZNIONICE

10. Mjerodavni dio očitovanja Kaznionice klasa: 740-15/15-01/41, ur. broj: 571-02-01-15-1 od 2. studenoga 2015. glasi:

»Naime, obzirom na kontinuirani problem prekapacitiranosti Kaznionice, napominjemo kako će podnositelj ustavne tužbe, kada će Kaznionica raspolagati sa odgovarajućim prostorom, isti biti odmah smješten u zakonske smještajne prostorne uvjete (4m² i 10 m^3 prostora).

U periodu od dolaska na izdržavanje kazne pa do danas podnositelj ustavne tužbe je boravio u više soba, dok je trenutno smješten u sobi broj 5 odjela 1B, gdje ima individualni prostor za spavanje, više od 3 m² površine poda, a cjelokupna površina sobe je takva da dopušta zatvorenicima slobodno kretanje između dijelova namještaja, što je vidljivo iz pregleda smještaja i foto dokumentacije koju dostavljamo u privitku.

Iz navedenog je vidljivo da se podnositelj ustavne tužbe, ovisno o popunjenosti smještajnih kapaciteta u Kaznionici, povremeno nalazio u zakonskim smještajnim prostornim uvjetima (4m² i 10 m^3 prostora).

Kod smještaja svakog zatvorenika, pa tako i kod smještaja podnositelja ustavne tužbe vodi se računa o tome da smještaj bude u skladu sa čl. 14. st. 1. t. 1. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, odnosno primjeren ljudskom dostojanstvu i zdravstvenim standardima.

Smještaj zatvorenika odgovara zdravstvenim, higijenskim i klimatskim prilikama. Sve prostorije u kojima je podnositelj ustavne tužbe boravio bile su čiste, suhe, opremljene dnevnim i umjetnim svjetlom koje omogućuje čitanje i rad bez smetnji za vid, imaju prekidač za hitne pozive u slučaju potrebe i zaštitu od požara (detektore dima).

Sobe su opremljene radijatorima koji su uključeni u sustav centralnog grijanja, a grijanje ovisi o klimatskim prilikama. Temperatura u sezoni grijanja održava se u skladu s odredbom iz čl. 5 Pravilnika o standardima smještaja i prehrane, danju na 22, a noću na 15 °C. Sustav grijanja je automatski podešen regulacijom u stanici (kotlovnici) čime se osigurava održavanje temperature na potrebnoj razini.

Kaznionica je u proteklom periodu uzimajući obzir objektivne okolnosti prekapacitiranosti, posebnu pozornost posvetila veličini ostalog prostora dostupnog zatvorenicima, higijeni i sanitarnim uređajima, kvaliteti hrane, skrbi za zdravlje zatvorenika i prilikama za slobodno kretanje i tjelovježbu, te pojačanom kontaktiranju s obitelji.

Slijedom svega navedenog može se konstatirati kako umanjena prostornost na koju podnositelj ustavne tužbe prigovara nije takvog karaktera da bi utjecala na povredu prava osobnosti kod podnositelja ustavne tužbe u smislu kršenja ili povrede njegovih temeljnih prava propisanih čl. 23. stavak. 1. i čl. 25. stavak 1. Ustava RH, te čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Imajući u vidu cjelovitost odredbi kojima se uređuje smještaj i boravak zatvorenika na jednoj strani, te objektivne mogućnosti radi izvršavanja tih odredbi na drugoj strani, naglašavajući još jednom prekapacitiranost, prava zatvorenika njegovim smještajem nisu ciljano i namjerno uskraćena, već su posljedica objektivnih okolnosti koje će se otkloniti kada to objektivne prilike dopuste.

Valja naglasiti, da zatvorenici sukladno dnevnom rasporedu određeni dio dana borave izvan svojih soba, u radionicama, TV boravku ili na svježem zraku. Svi ostali prostori (hodnici, kupaonice, zatvorenička kantina, prostor za podjelu hrane) u kojima se boravi tijekom dana zadovoljavaju prostome kapacitete.

Ako smještaj podnositelja ustavne tužbe procjenjujemo u ukupnosti standardiziranih uvjeta za vrijeme izdržavanja kazne zatvora u Kaznionici u Lepoglavi istome nisu narušavana temeljna ljudska prava utvrđena Ustavom RH, međunarodnim ugovorima, Zakonom o izvršavanju kazne zatvora i provedbenim propisima.

Kaznionica u Lepoglavi ima sanitarne uređaje koji omogućavaju obavljanje fizioloških potreba u čistim i primjerenim uvjetima kad god zatvorenici to žele. Pitka voda uvijek je dostupna svakom zatvoreniku, a spomenute uvjete kaznionica je u proteklom periodu učinila još kvalitetnijima, prikopčavanjem na još kvalitetniji vodovod. U sklopu zajedničkog sanitarnog čvora, odnosno kupaonice, na odjelu su u funkciji četiri tuša s toplom vodom koji su zatvorenicima dostupni za korištenje tijekom cijelog dana, odnosno korištenje kupaonice nije ograničeno.

U sklopu kupaonice smješten je sanitarni čvor, a vrata sobe se ne zaključavaju, tako da je pristup sanitarnom prostoru i pitkoj vodi stalno moguć.

Održavanje higijene prostora u kojima zatvorenici borave obavlja se sukladno čl. 76. ZIKZ-a, prema kojem se sve prostorije i drugi prostori Kaznionice moraju propisno održavati i redovito čistiti što obavljaju zatvorenici u trajanju od najmanje dva sata dnevno bez novčane naknade, a Kaznionica osigurava potrebna sredstva za čišćenje navedenih prostora, održavanje osobne higijene, čistoće rublja, odjeće, obuće i posteljine.

Podnositelju ustavne tužbe je kao i svim drugim zatvorenicima dostupna hladna i topla voda (grijana u internoj kotlovnici Kaznionice) u zatvoreničkoj sobi, te u prostorima za tuširanje kao i na radnom mjestu, tijekom čitavog dana kroz čitavu kalendarsku godinu.

Svi poslovi vezani za održavanje čistoće odjeće, posteljnog rublja, deka i ostalog rublja obavljaju se u praonici rublja Kaznionice. Deke se peru dva puta godišnje, a po potrebi i češće, posteljina svaki drugi tjedan, donje rublje, ručnici i odjeća svaki tjedan.

Predano rublje i odjeća opere se i osuši u jednom danu tako da nema čekanja. Madraci i sva druga posteljina mogu se zamijeniti za novu ako su oštećeni.

U praonici rublja obavlja se pranje civilnog rublja – majice, donji veš, ručnici, košulje svakih 7 dana, odnosno tjedno (na temp. 50-60°), a trenirke i sportske majice za zatvorenike također svakih 7 dana (na temp. 40°). Pranje civilne posteljine (na temp. 60°) i zatvorske posteljine (na temp. 80-90°) obavlja se svakih 2 tjedna. Pranje traper jakni i hlača (na temp. 60°) obavlja se također svakih 2 tjedna. Kod pranja sve robe koristi se prašak 'Oliver gren', omekšivač, 'Prens' i izbjeljivač, 'Vanish',

Osim boravka u navedenim sobama, podnositelju ustavne tužbe omogućen je odlazak u kaznioničku knjižnicu kao i svakodnevni boravak u prostorijama za dnevni boravak na odjelu te boravak na svježem zraku uz bavljenje organiziranim aktivnostima slobodnog vremena i drugim aktivnostima rekreacije, sporta, tjelovježbe koje su zatvorenicima na raspolaganju, tako da zatvorenik veći dio vremena provodi izvan sobe.

Izuzetno je važno napomenuti da svi zatvorenici od ustajanja u 06,00, odnosno 07,00 sati pa do 23,00 ili 24,00 sata, ovisno o dnevnom rasporedu, ne moraju boraviti u sobi već ime je kontinuirano omogućen alternativni boravak u ostalim prostorima sa čitavim nizom organiziranih aktivnosti.

Dakle, zatvorenik je u sobi dužan boraviti samo tijekom noći.

Ujedno napominjemo da su podnositelju ustavne tužbe ovisno o njegovim osobnim afinitetima, na raspolaganju i organizirane aktivnosti u radno terapijskoj radionici, kao i u informatičkoj i glazbenoj sekciji, te sudjelovanje u vjerskim obredima, gdje sudjelovanje u pojedinim od navedenih sadržaja ovisi i o stupnju zatvorenikove ugroze reda i sigurnosti kaznionice.

Prehrana u Kaznionici u Lepoglavi osigurana je u skladu s odredbama Zakona o izvršavanju kazne zatvora i Pravilnikom o standardima smještaja i prehrani zatvorenika, te kvantitetom i kvalitetom u potpunosti odgovara propisanim standardima.

Mikrobiološku čistoću objekata u kojima se priprema i poslužuje hrana zatvorenicima, kao i posuđa i pribora za jelo u kojem se poslužuje hrana zatvorenicima, te kvantitativnu i kvalitativnu energetsku vrijednost hrane kontrolira i o istom daje odgovarajuća mišljenja Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije.

U Kaznionici u Lepoglavi dnevno se priprema više vrsta obroka (redovna prehrana, vjerska prehrana, dijetalna prehrana/gastrična, hepatalna, dijabetička/, vegetarijanski obroci, giht/crhon), a koje zatvorenici konzumiraju prema vlastitom odabiru ili prema preporuci liječnika s obzirom na zdravstveno stanje pojedinog zatvorenika. S ciljem poboljšanja prehrane zatvorenika u Kaznionici u Lepoglavi predstavnici zatvorenika uključeni su u Povjerenstvo za izradu jelovnika za zatvorenike.

Tijekom izdržavanja kazne zatvora zatvorenicima se pruža primjerena i adekvatna zdravstvena zašita sukladno njihovom zdravstvenom stanju i potrebama.«

V. MJERODAVNO PRAVO

11. Mjerodavno pravo sadržano je u člancima 14., 15. i 17. ZIKZ-a koji glase:

»PRAVA ZATVORENIKA I NJIHOVA ZAŠTITA

Prava zatvorenika

Članak 14.

(1) Svaki zatvorenik ima, pod uvjetima predviđenim ovim Zakonom, pravo na:

(...)

4) rad,

(...)

6) stručnu pravnu pomoć i pravno sredstvo za zaštitu svojih prava propisanih ovim Zakonom,

7) zdravstvenu zaštitu (...)

Pritužba zatvorenika

Članak 15.

(1) Zatvorenik ima pravo pritužbe na postupak i odluku zaposlenika kaznionice, odnosno zatvora.

(2) Pritužba se podnosi usmeno ili pisanim putem upravitelju kaznionice, odnosno zatvora (u daljnjem tekstu: upravitelj), Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav. Pisana pritužba sucu izvršenja ili Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav upućuje se u omotu koji uprava kaznionice, odnosno zatvora ne smije otvoriti. Pisanu pritužbu u zatvorenom omotu zatvorenik ima pravo podnijeti i sucu izvršenja.

(3) Zatvoreniku se mora omogućiti da usmenu pritužbu iznese bez nazočnosti zaposlenika kaznionice, odnosno zatvora ili bez nazočnosti osobe protiv čijih postupaka i odluka je pritužba podnesena.

(4) Na podnesenu pritužbu upravitelj će odgovoriti u roku od petnaest dana, a Središnji ured Uprave za zatvorski sustav u roku od trideset dana. Na pisanu pritužbu odgovorit će se pisanim putem.

(5) Ako zatvorenik podnese pisanu pritužbu sucu izvršenja, sudac izvršenja na pritužbu će odgovorit pisanim putem u roku od 30 dana od dana zaprimanja pritužbe.«

»Sudska zaštita protiv postupka i odluke uprave kaznionice, odnosno zatvora